

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FŐGÖZTETÉSI ÉS 49-PÁRTI HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felölős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Tüdős János dr beszéde

A debreceni egyetemről.

Röviden közöltük már, hogy Tüdős János dr Debrecen első kerületének országos képviselője a képviselőházban igen értékes beszéddel vett részt a kultusz tárca fölötti vitában.

Tüdős beszédéről még a munkapárti lapok is megállapítják, hogy komoly, értékes és jeles kvalitású politikai szónoki műve.

Beszédében három dologra terjeszkedett ki: a debreceni egyetemre, a középiskolai oktatásra és a népoktatás ügyére.

E széles keretekben mozgó, pompás beszédet, melynek különösen a debreceni egyetemre vonatkozó része fontos reánk nézve, nagy hatást keltett a Házban s azt itt közöljük:

T. képviselőház! A magam részéről az céлом és szándékom, hogy a közoktatásügynek némely aktuális kérdésével lehetőleg tárgyalóan foglalkozzam. (Halljuk, halljuk! a szélsőbaloldalon.) Különösebben a népoktatás egyes kérdéseivel kívánok foglalkozni. Mielőtt azonban ezt tenném, engedje meg a t. Ház, hogy lehetőleg röviden az új egyetem kérdését is érintsem. (Halljuk, halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Kozma Andor t. képviselőtársam az ő felszólalásában azt mondta, hogy téves és túlzott az a feltevés, hogy kulturát csinál az, aki iskolát csinál, vagy hogy ez által már a kulturát kellőképpen szolgálta volna.

Azt elismerem, hogy a kulturának intenzivitása, ereje és hatalma természetesen a magasabb tanintézetektől és a tudományoknak magasabb nivón való tárgyalásától és fejlesztésétől függ, mindamellett nem ismerhetem el azt az álláspontot, amely a népoktatás fejlesztését ilyen inferioris helyzetbe kívánja hozni a a kultura fejlesztése tekintetében.

Nem érthetek azonban egyet Kozma Andor t. barátommal, amikor ő úgy nyilatkozott, hogy az új egyetem felállításának nem az a döntő szempont, hogy az, amint a t. kultuszminiszter ur nagy beszédében már kifejtette, a nemzeti szempontoknak és a magyar kultura érdekeinek megfelelő, tehát olyan helyen állíttassék fel, ahol a szempontok legnagyobb mértékben meg vannak, hanem elképzelhető nézete szerint oly város is, amelynek lakossága nem tisztán magyar és a környéke nem tisztán magyar ajku lakosság és itt bizonyára anélkül, hogy megemlítené volna, ha jól gondolom Pozsonyra célzott. Magam részéről t. Ház, a kultuszminiszter ur álláspontját honorálom, azt tartom szerencsésnek és követendőnek és e tekintetben azt hiszem, hogy Magyarországon a magyarságnak nagy szüksége és érdeke kívánja meg, hogy az új egyetem felállításával ily nagy szabású intézmény létesítésével a magyarságot erősítsük meg. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

T. képviselőház! Az egyetem facultásának beosztására nézve Szász Károly t. képviselő urnak egy nyilatkozatában foglalt inkonszenstájára bátorodom a t. Ház figyelmét felhívni, amikor t. képviselőtársam nevezetesen arra az álláspontra helyezkedett, hogy az új egyetem vagy az új egyetemek felállításánál a theologiai fakultást az egyetem keretéből kizárni kívánná, de a budapesti egyetemen fennálló katolikus theologiai fakultás kérdését nem kívánja bolygatni azon történelmi jognál fogva, amelynek alapján ez fenn áll.

Erre nézve bátorodom a magam nevében és talán (Halljuk, halljuk!) az egész magyar protestáns világ nevében hálás köszönetet kifejezni gróf Apponyi Albert t. képviselő urnak azon kijelentéséért, amelyben ő úgy nyilatkozott, hogy igenis pártolja a protestánsok jogos kívánságát, hogy az egyetem kérdésének megoldásával kapcsolatosan a protestáns theologiai facultás kérdése is megoldást nyerjen. Ezzel, azt hiszem gróf Apponyi Albert t. képviselő ur az egész protestáns világ háláját és köszönetét kiérdemelte.

A t. miniszter ur álláspontjának honorálásából kifolyólag ne méltóztassék rossz néven venni tőlem, ha én, mint Debrecen egyik főszékelyes polgára, az elhelyezésre nézve röviden Debrecen város érdekében néhány szót mondok. (Halljuk! Halljuk!) Nagyon röviden kívánom érinteni azt az érdekes, tartalmas és meggyőző fejtegetést, amelyet t. kollegám, Debrecen város másik képviselője, Bakonyi Samu t. barátom, Debrecen köznevelődési múltjából előadott és kifejtett és csak röviden hivatkozom arra, hogy Debrecennek és a debreceni öskollégiumnak és egyáltalán a Debrecenben kifejlesztett tiszta szinmagyar kulturának a magyar köznevelődés évszázadok óta igen nagy hála van lekötelezve.

T. ház! Amint Bakonyi Samu t. képviselőtársam is kifejtette, a debreceni öskollégium a XVIII. század végén és a XIX. század elején, azt lehet mondani, a magyar tudományosságának a magyar tudományos életnek központja volt és különösen a magyar nyelv fejlesztése körül hervadhatatlan érdemeket szerzett. Debrecen tanügyével és a debreceni kollegiummal van összekapcsolva a legisztaabb magyar nyelv két kultiválójának, Csokonai Vitéz Mihálynak és Arany Jánosnak működése. Ők ketten Debrecenben, a debreceni szellemtől és kulturától áthatva, alkották meg azt a szinmagyar költői nyelvet, amely a magyar nyelv további fejlődésének is alapjául szolgálhat és amidőn Debrecennek Magyarország kulturájában való kimagasló szerepe alább hanyatlott s elhalványult, ez össze van kapcsolva a tudománynak, a művészetnek, az irodalomnak az ország fővárosában való koncentrációjával és Budapestnek e tekintetben talán túlzott vagy bizonyos mértékig túlhajtott erőszakos emelésével és fejlesztésével is.

Azt hiszem, abban az esetben, ha Debrecennek a tanügy és a tudomány fejlesztése körül elért szolgálatait az új egyetem felállításánál honorálják, ez megfelelő ellensúlyul fog szolgálni annak az irányzatnak, melyet Budapestben az egyetemi életben tapasztalunk

és amelyet egészségesnek mondanunk nem lehet. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Kozma Andor t. képviselőtársam azt is említette, hogy az új egyetem felállítása egyik legfontosabb eszköze a magyar nyelv terjesztésének is. Ezt az állítását bátorodom kétségbe vonni, amennyiben az előttünk lévő példák, így a budapesti és a kolozsvári egyetemnek példája is azt mutatják, hogy Budapestnek környéke még mindig nem tudott megmagyarosodni és Kolozsvár sem fejté ki a magyar nyelv terjesztése tekintetében azt a tevékenységet, amelyei tőle méltán várunk lehet. Így tehát kétségkívül ott van a dolog sulyponja, ahova a sulypontot a mélyen t. kultuszminiszter ur is helyezte, nevezetesen, hogy az új egyetem felállításánál első szempontnak a magyarság érdekének és a magyar köznevelődés fejlesztése érdekének kell lennie. (Ugy van! a szélső balon.)

Ezek előre bocsátása után álltérak a középiskolai oktatás ügyére vonatkozó néhány szerény megjegyzésem előterjesztésére. (Halljuk!) Itt én is bátorodom — nem akarom ezt az erős kifejezést használni, hogy megbélyegezni, — de minden esetben a legélesebb kritika tárgyává tenni azt az álláspontot, amelyet Juriga Nándor t. képviselőtársam elfoglalt és amelyet a kultuszminiszteri állami titkár ur kellő módon visszautasított, nevezetesen, hogy Juriga képviselőtársam a magyar kultura különböző munkásainak érdekeit szembe helyezni igyekezett egymással s amidőn a néptanítók érdekeinek előtérbe állítását indokoltak találta, szembe állította őket a középiskolai tanárságnak, a magyar kultura másik egyenrangú tényezőjének anyagi érdekeivel.

T. képviselőház, méltóztatnak tudomással bírni arról a nagy felzudulásról, melynek a középiskolai tanárság a közelmúltban összejöveteleken, gyűléseken és az 1910 évi november hóban megtartott kongresszuson kifejezést adott. Igen megszivleendő és méltó okok voltak azok, melyek ezt az elégedetlenséget kiváltották és ennek orvoslása iránti lépések megtételére indították ezt a status.

A középiskolai tanári statusnak tulajdonképpen ezek voltak a legégetőbb sebei, amely sebek, amennyire lehetett és amint jelezni bátorodtam, már orvosoltattak vagy orvosoltatni fognak. De vannak ezenkívül e tanári testületnek olyan sebei is, amelyek ha nem égetnek is, de fájnak és amelyek, ha nem eltűrhetetlenek és nem elviselhetetlenek is, de bántók. Bátorodom röviden ezeket a t. Ház figyelmébe ajánlani.

Ilyen elsősorban is a középiskolai hitoktatók kérdése, amelyre nézve nevezetesen — méltóztatnak tudni — az indokolás szerint azokban a középiskolákban, ahol legalább is száz tanuló egy és ugyanazon vallást követ, a közoktatásügyi kormányzat tervbe vette a hitoktatóknak rendes tanárokként való alkalmazását. Elismerem, hogy az igen t. kultuszminiszter ur ettől az állásponttól legalább némi részben eltért, amidőn beszédében kijelentette, hogy az ezen terv ellenében felhozott aggodalmakat részben jogosultnak ismeri el és hogy a hitoktatóknak a rendes tanárokkal való egyenjogositást, különösen a javadalmazás tekintetében rekonzideráció tárgyává fogja tenni. Mégis méltóztassék

megengedni, hogy ezzel a kérdéssel röviden foglalkozzam.

A hitoktatók állása rendezésének kérdése két részre oszlik. Az egyik az ő javadalmazásuk kérdése, a másik az, hogy vajon beoszthatók-e a rendes tanári statusba, avagy pedig nem.

Ami az első kérdést illeti, t. ház, én a magam részéről készséggel honorálom az igen t. miniszter urnak azt a szándékát, hogy a hitoktatók pozícióját, különösen anyagi helyzetét, biztosítani kívánja és egyenrangúakká kívánja tenni őket egyéb középiskolai tanárok javadalmazásával. Azonban az 1883. XXX. t.-c. világosan megjelöli, t. ház, hogy ez miképp eszközölhető, amidőn a hitoktatás kérdését egyenesen és határozottan az az illető felekezetek hatáskörébe utalja. Én arra kérem a mélyen tisztelt miniszter urat, maradjon is meg ezen az állásponton és a rendezésnek ezt a részét ezen az uton igyekezzék keresztülvinni. Akár úgy, hogy a hitfelekezeteknek megkönnyebbült helyzete folytán a hitfelekezetektől kívánja ezen állások javadalmazásának az emelését, akár úgy, hogy e tekintetben az állam segítő kezével járuljon a felekezetek terheinek könnyítéséhez.

De ami a másik kérdést illeti, t. képviselőház, nevezetesen a rendes tanárokként való alkalmazásuk kérdését, e tekintetben a magam részéről intranszigenz álláspontot helyezkedem, illetőleg teljesen fenn kívánom tartani az 1883. XXX. t.-cikkben, a középiskolák rendezéséről szóló törvényekben elfoglalt álláspontot, amelynek 29. § a a képesítésre vonatkozólag egészen pozitíve és határozottan nyilatkozik.

Engedje meg a t. ház, hogy ehhez a tárgyhoz kapcsolva egy speciális esetet említsék fel, amely az igen tisztelt miniszter ur álláspontjára nézve jellemző. Nevezetesen a középiskolai tanárokkal szemben, illetőleg a hitoktatóknak rendes tanárokként való alkalmazásával szemben, amelyen tisztelt miniszter ur bizonyos elnéző álláspontot foglal el a képesítés tekintetében. Ugyanezt az elnéző álláspontot azonban nem követi a kultusz-kormány a néptanítókkal szemben és erre nézve egy speciális esetre bátorodom felhívni az igen t. Ház figyelmét, amely két debreceni öreg, élemedelt, érdemekben megőszült tanítóval történt meg. (Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Nevezetesen a mélyen tisztelt miniszter ur — szerintem is teljesen helyesen — azt az álláspontot foglalja el, hogy oklevél nélküli néptanító, bizonyos határidőn belül alkalmazásban nem maradhat. Amennyiben az oklevelet az illető néptanító bizonyos határidőn belül meg nem szerezné, azt a néptanítót nyugdíjba kívánja küldeni. Ez szerintem is helyes álláspont. De hogyha a középiskolai tanárok statusában ilyen elnéző álláspontot foglal el a mélyen tisztelt miniszter ur, amely a törvénybe is beleütköznék, akkor a néptanítókkal szemben bizonyos eseteknek alkalomadtán való figyelembevétel.

Nevezetesen Debrecenben Kiss Lajos és David Mihály, az egyik 1870 óta, a másik 1872 óta működő néptanító szintén ezen rendelkezés alá esnék, hogy érdemekben megőszült fejjel, most formaszertint tanítói oklevél megszerzésére kötelezhetnének.

Vannak azonban középiskolai tanárságnak más sérelmei és panaszai is, amelyek főképpen a miniszterium ötödik, a középiskolák ügyével foglalkozó ügyosztályának kormányzati működésére vonatkoznak. Én a magam részéről nem tartom helyesnek sem azt az álláspontot, amelyet Bakó József t. képviselőtársam foglalt el, midőn ezen ügyosztály főnökének eltávolítását kérte a miniszter urtól, de viszont azt a másik álláspontot sem fogadhatom el, amelyet Huszár Károly t. képviselőtársam képviselt, midőn határozottan követelte, hogy az ügyosztály vezetésében változás ne következék be. Én egy másik szempontot kívánom terelni a figyelmet, azokra a panaszokra, amelyek az

egész országban a középiskolai tanárság részéről e tekintetben elhangzott az. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Az egyik panasz pl. azt mondja, hogy a megüresedett középiskolai tanári állásokra rendszerint nem hirdetik meg a nyilvános pályázatot; ha hirdetnek, nagyon sokszor megcsúsznak, hogy megszorítják a pályázók körét azért, hogy csakis állami pénztárból fizetett tanárokat fogadnak el pályázóknak, illetve az ilyeneket előnyben részesítik és így az autonóm felekezeti és községi szolgálatban levőket ugyyszólván kirekesztik. A másik panasz szerint sérelmes az, hogy az állami középiskolákban megüresedett állásokat nagyrészt katolikus tanárokkal töltik be, megüresedett állások ennek folytán csupán csak a katolikus felekezeti középiskoláknál keletkezhetnek, amelyekre természetesen a más vallású középiskolai tanárok nem is pályázhatnak.

Hasonlóképpen bántó panaszoként tüntettem fel az is, hogy a fővárosba, ahová olyan sokan vágyakoznak, nagyrészt, aránytalanul nagyobb számmal jutnak a katolikus középiskolákban alkalmazott, tehát katolikus felekezeti tanárok és ez az igazságtalan és méltánytalan eljárás a tanárság katolikus részében a hatalom iránt való devoció érzését, más vallásúakkal szemben bizonyos felsőbbbségi érzést támaszt, a nem katolikusok pedig a visszaszorítás és a mellőztetés folyton fokozódó keserűséggel tölti el, szóval, ez állandó tápláléka a felekezetek közötti béke megzavarásának és az egymás iránt támasztható gyűlölködés kifejlődésének. (Helyeslés balfelől.)

Én csak azt bátorodom a mélyen t. kultuszminiszter ur figyelmébe ajánlani, hogy keresse és bizonyára meg is fogja találni a középiskolai közoktatásnak is azt a Gönczy Pálját, aki ennek a középiskolai kérdésnek szerencsés megoldásához fogja elvezetni a tanügyet s ezzel a miniszter ur épp olyan emlékeztetéssé fogja tenni nevét a magyar köznevelődés történetében, mint az új egyetem felállításával. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Most meg, habár rövidre szándékozom is fogni felszólalásomat, bátorodom felhívni a t. Ház figyelmét a népoktatás ügyre vonatkozó egynéhány észrevételemre. (Halljuk! Halljuk!)

1868. június 23-án, amidőn báró Eötvös József az 1868: XXV. t.-cikké vált törvényjavaslatot benyújtotta, azt a kijelentést tette, hogy a népnek értelmi emelésében fekszik, meggyőződése szerint legelső sorban ezen haza egész jövője és hogy valamint alkotmányunk alapja demokratikus, úgy egész közoktatásunk alapját is a népnevelésben kell keresnünk.

Ezek igen szép szavak, melyeknek helyességét ma is elismeri mindenki. De én bizonyos rezignációval kérdezem a t. Házat, hogy vajon a közoktatási vezérterfiait ma is ugyanez a szellem lengi-e át, amely Eötvös József nyilatkozataiból sugárzik felénk?

Hivatkozom az igen t. kultuszminiszter ur beszédében tett azon kijelentésére is, hogy szerinte sincs még az 1868: XXXVIII. t.-cikk végrehajtva.

Micsoda eivéken épült fel ez a törvénycikk? 10. §-ában az foglaltatik, hogy iskolákat állíthatnak fel.

Sajnos, még nagyon messze állunk attól az időponttól, amikor elmondhatnók, hogy az 1867. XXXVIII. t.-cikk végre van hajtva és nincs Magyarországon olyan község, amely községnek lakói legalább az elemi oktatásnak az életszükségletében ne részesítenének. A statisztikai adatokkal nem kívánom untatni a t. Házat és igyekszem a felszólalásomat bevégezni. (Halljuk!)

Csupán csak azt kívánom még megemlíteni, hogy 1868-ban 13,800-ra tételek a népiskolák száma. Ez ma 16,496 és ebből állami iskola mindössze 2570, tehát elenyészően kevés. Tanügyi szempontból az isko-

lák nívója még szomorubb képet mutat. Elég szomorú az a statisztikai adat is, amely a tanonciskolákra vonatkozik. Az utóbbi időben, szerény véleményem szerint is, igen helyesen, nagy súlyt helyeznek ipar- és kereskedő tanonciskolák létesítésére és a hivatalos kimutatás szerint az 1907-08. évben 580, az 1908-09. évben pedig 590 ilyen tanonciskola volt, de 1907-08-ban 1694, 1908-09-ben pedig 1835 olyan növendék lépett be az inasiskolákba, aki addig egyáltalában semmiféle oktatásban sem részesült, írni és olvasni nem tudott, tehát a legegyszerűbb ismeretekkel sem rendelkezhetett.

Elismerem gróf Apponyi Albert igen tisztelt képviselő ur azon állításának igazságát, hogy az 1907. és 1908-iki népoktatási törvények megalkotásával nagy lépéssel viték előbbre a népoktatás ügyét és azt is elismerem, hogy az ingyenes népoktatásnak törvényes statuálása megközelíti egy lépéssel azt az ideális állapotot, amelynek minél előbb be kellene következnie, hogy az ország lakosságának minden rétege feltétlenül részesülhessen az elemi oktatásban.

De nézetem szerint a népoktatásügynek az 1907. és 1908. évi törvényekben lefektetett elvek szerint való támogatása és fejlesztése a mélyen tisztelt miniszter ur által is kontemplált és az előbb említett kiváló államférfiak nyilatkozatai által is támogatott az az eljárási mód, hogy a felekezeti oktatást államsegélyben való részesítés útján mintegy etherinjekcióval akarják fenntartani és lehetővé tenni, helyesnek nem mondható és ezzel szemben az egyedüli és kizárólagos orvosságnak azt tekinteném, ha a mélyen tisztelt kultuszminiszter ur azt a politikát tűzné maga elé és igyekeznék a leggyorsabb tempóban megvalósítani, hogy állami népoktatás minél nagyobb számban állíttassanak fel és a legközelebbi jövőben minden olyan községben, ahol ezidőszert elemi iskola még nincs, az állam állítson fel elemi iskolát. (Helyeslés.)

T. képviselőház! Egész rövidre fogom beszédemet és azon kijelentéseire több képviselőtársamnak, hogy a népoktatás eredményessége attól függ, hogy a nép gyermeke az ő anyanyelvén részesüljön az oktatás elemeiben, bátorodom a magam részéről megjegyezni, hogy ebben velük teljesen egyetértek s az a felfogásom, hogy ezen sikeresen és gyökeresen csak úgy segíthet a közoktatásügyi kormány, ha a tanítókérdést a tervezetnél sokkal radikálisabb módon veszi a kezébe és kívánja megoldani.

Nevezetesen nem tartom elegendőnek azt, hogy a tanítóképzésnél az oklevél megszerzésénél bizonyos felügyeletet és ellenőrzést biztosít magának az államkormány. Sőt még azt sem, amit gróf Apponyi Albert t. képviselő ur beszédében kifejtett, hogy a tanítás menetére is bizonyos befolyást kíván gyakorolni a kultusz-kormány, ezt a kérdést csak úgy tartom megoldhatónak, ha a tanítóképzés teljesen államosítottatik és a t. kultusz-kormány ezt programjába veszi és meg is valósítja.

T. képviselőház! Ez az én nézetem szerint igazi kulturpolitika és igazi magyar politika volna s csekélységem részéről legalább a legmesszebbmenő támogatásban részesülne. Hogy ez eképpen nem oldható meg, különösen, hogy pénzügyi akadályai vannak, az állami népoktatás nagymértékben való felállításának és a tanítóképzés államosításának, a magam részéről koncedálom, de ennek a stereotip válasznak, hogy nincs reá elég pénz, jogosultságát el nem ismerhetem.

Hiszzen épen most kezdődött meg azoknak a javaslatoknak tárgyalása a bizottságokban, amelyek a magyar nemzet teherviselési képességét a legmegfeszítettebb legnagyobb mértékben igénybe fogják venni és kifogják meríteni, ha törvényerőre emelkednek.

T. képviselőház! A közoktatásügyi költségvetést azonban magam részéről nemcsak pártállásomnál fogva nem fogadom el, de azon kijelentéssel zárom igénytelen fel-

szólalásom, hogy nem fogadhatom el azért sem, mert én csak azt a közoktatásügyi politikát volnék hajlandó támogatni, amelynél a népiskolák és a tanítóképzés államosítása nem szurrogátum, nem kiegészítő és köz volna, hanem végső cél és ha ezt a politikai irányt képviselné a t. miniszter ur és a kormány, készséggel hozzájárulnék a költségvetés elfogadásához; mindaddig azonban amíg nem ez lesz a vezércsi lag, én Nyáry Pállal tartom, hogy a közoktatás állami feladat és ez okból a költségvetést nem fogadom el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A szónokot számosan üdvözlök.

Mindenféle

Nyomtatványokat

olcsón készít

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Darabos-utca 7. sz. a.

A koalíciós kormány „panamáí“.

Szterényi és Heltai párbaja.

A képviselőház ülése.

Mára félbeszakadt a kultuszvita. A képviselőház előtt Szterényi József és Heltai Ferenc viták meg nagy párbajukat.

A képviselők elég szép számmal jöttek össze erre a pikánsan érdekes viaskodásra, amelynek előzménye az, hogy Heltai Ferenc, mint a kereskedelmi tárca előadója, megtámadta az előző kormányt a MÁV. üzletkezelése miatt, amiért aztán Szterényi József, a koalíciós kormány kereskedelmi államtitkára, kormánya hozzájárulásával indítványt jegyzett be, hogy küldjön ki a Ház bizottságot az ügy megvizsgálására.

Heltai Ferenc, hogy azonnal válaszolhasson Szterényinek, csaknem azonos indítványt jegyzett be s e két indítvány megindokolását a Ház a mai ülés napirendjének első pontjaként kitűzte.

Berzeviczy Albert elnök féltizenegy óra előtt megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a miniszterelnök átiratát, hogy e hó 15-én, urnapján, a budavári koronázó templomban ünnepélyes körmenet lesz. Bemutatja a kérvényeket.

A talpfa-szállítások.

Szterényi József: Azt az indítványt akarja megindokolni, hogy küldjön ki a Ház bizottságot az előző kormány talpfa-berendezéseinek megvizsgálására. Az előző kormány-

nak, amióta helyét elhagyta, bőven volt része támadásokban. Ezek nagy része a választási kampányban folyt le, most azonban a kereskedelmi tárca folytatása alkalmából a Ház előtt a pénzügyi bizottság előadója illetve súlyos vádakkal az előző kormányt. Ezért teszi indítványát, legyen alkalma a Ház mostani többségének a helyzet megvizsgálására. Hangsúlyozza, hogy ez nem személyes kérdés. Az előadó négy pontban vádolta meg a koalíciós kormányt. 1. Az első a máv. üzleti eredménye megromlott talpfa és szén-szerződéssel kapcsolatban. 2. A talpfára fordított költségek izeszűlően emelkedtek. 3. Dacára annak, hogy sok volt a talpfa, mégis új és hosszú lejáratu szerződést kötött az előző kormány. 4. A tíz éves szerződést spekulációra használta fel és ezáltal milliókra menő károsodást okozott az államnak.

Szónok ezekkel szemben kifejti, hogy az előadó kritikája nem volt elég alapos, mert az éremnek csak az egyik oldalára mutatott rá.

Felolvassa az államvasutak igazgatóságának jelentését az Eisler-féle ajánlatról, amelyet a pénzügyminiszterium képviselője el nem fogadhatónak jelentett ugyan ki, de a máv. igazgatóság annál melegebben ajánlott elfogadásra. A kereskedelmi miniszterium azonban hozzájárult a pénzügyminiszterium álláspontjához és az Eisler-féle ajánlatot elutasította. Ekkor aztán a máv. igazgatóság újabb előterjesztéssel élt és egyenesen azt mondta, hogy az Eisler-féle ajánlatot el kell fogadni, különben igen nagy károkat szenvednének az államvasutak. Ezt a felelősség illusztrálására hozza föl. Lehett-e ezek után kitérni a máv. igazgatóság előterjesztése elől? Utóbb ugyan bekövetkezett a fapiacon a nagy depresszió, amely az árak csökkenésével járt, de csak tíz év múlva fog kiderülni, hogy vajjon lesz-e kár? Milliókról azonban szó sem lehet, amit számadatokkal bizonyít. Rá- tér a pénzügyi mérleg romlásának kérdésére s hogy mennyiben van erre befolyása az anyagbeszerzéseknek.

Husz év óta romlik az államvasutak pénzügyi mérlege s a koalíciós kormány alatt csak az történt, aminek bekövetkezése előrelátható volt. A zónatarifából indult ki a pénzügyi romlás, amikor a forgalom egyszerű óriási módon föllendült, de a bevétel nem emelkedett ezzel arányosan. A koalíciós kormány alatt pedig ez a forgalom olyan hatalmas lendülettel emelkedett, mint azelőtt husz év alatt egyetlen-egyszer sem. Ezért támadtak a zavarok. A kettős vágányok elégtelensége és az állomások szűk volta szintén hozzájárultak a bajok növelésére. Utal a budapesti és a többi nagyobb pályaudvarokon tapasztalható botránys állapotokra, amelyek már az egész forgalom megakasztásával fenyegetnek.

Szűnet után.

Elnök teljesíti a kérdést, hogy miután Heltai Ferenc Szterényi indítványával hasonló indítványt terjesztett elő, határozni kíván-e a Ház Szterényi indítványáról, amely esetben Heltai indítványa a házszabályok értelmében nem volna megindokolható. A Ház úgy határozott hogy előbb mondja el Heltai is az ő beszédét s aztán szavazzanak.

Heltai Ferenc kérdések előtt kijelenti, hogy ő a múltkor nem a pénzügyi bizottság tekintélyének sulya alatt adta elő vádját, — amint Szterényi mondja, — hanem a saját nevében s szavainak csak annyi sulya van, amennyi igazság van bennük. Soha nem volt személyes vonatkozása az ő adatainak, azt megmondta a pénzügyi bizottságban Kossuth Ferencnek is, akit a legnagyobb tiszteletben tart egyénileg, s Kossuth el is ismerte az ő jóhiszeműségét. Nem kell tehát Szterényinek sem az ő, sem a koalíciós kormány tagjait a személyes támadásoktól megvédeni.

Szterényi József: Nem is tettem azt.

Heltai Ferenc ezután részletesen szól azokról a hibákról, melyek az államvasutak javadalmának dekadenciája. Szól az anyagbeszerzés emelkedett áairól és a kereskedelmi szellemben való vezetés hiányának rovására írja, hogy az áremelkedés különö-

sen a felépítményeknél szükségelt anyagok: sín, talpfa stb.

Szterényi az anyagbeszerzés mennyiségénél azt állította, hogy a miniszterium csak azon mennyiségek beszerzését rendelte el, melyet az államvasut igazgatósága javaslatba hozott. Ezzel szemben ő adatokkal mutatja ki, hogy az államvasut által javaslatba hozott mennyiségeknél a miniszterium évről évre nagyobb mennyiség beszerzését rendelte el, úgy, hogy a koalíciós kormány idejéig előre 1912-ig számítva a miniszterium 300,000 nél több ürmértéket rendelt meg tüzfából, mint amennyit az államvasut javaslatba hozott úgy, hogy 1910. év végén 700,000 ürmérték hever és rothad az állomásokon, oly versenyáron beszerelve, amelyek drágábbak a piaci áraknál, mert hisz az államvasut maga jelenti, hogy maga a vasúti személyzet sem használja ezen fát, mert a piaci áraknál jóval drágább.

Áttér ezután a talpfák beszerzésének kérdésére. Az 1905 ik év végén 25 millió koronányi talpfa feküdt az állomásokon, ebből kicseréltek 2 millió koronányit, tenát 10 százalékot. Hallatlan eljárás, ha összehasonlítjuk a porosz vasutakkal, ahol a kicserelési százalék csak 6 százalék, holott ottan drágább a talpfa.

Szterényi József: Az arányt évről évre javítjuk.

Heltai Ferenc: Tudom, de mégis igen nagy hiba.

Az abbaziai játékbarlang. A magyar közvélemény is megmozdult már az ellen az erkölcstelen terv ellen, hogy Ausztriában magyar pénzzel alakult részvénytársaság fosztogassa az abbaziai magyarokat. Mint értesülünk, a játékbarlang szoba fog kerülni a parlamentben is, ahol Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő interpellálni fog ebben a dologban s fel fogja szöszlítani a kormányt, hogy lépjen érintkezésbe az osztrák kormányval a kárhozatos tervek megakadályozása érdekében.

A felekezeti béke.

Egy hecckáplán ellen.

Dunaföldvárról jelentik: Dunaföldvár község képviselőtestülete a gyönki ref. gimnázium áthelyezése esetére háromszázezer korona pénzt és ingyen- telket szavazott meg.

Amikor az ügy a dunamelléki ref. egyházkerület elé került, Tóth Lajos róm. kat. káplán beadványt intézett az egyházkerülethez, melyben a képviselőtestület határozatát hivatalos befolyás alatt létrejöttek igyekszik feltüntetni, a gimnáziumnak rossz jövőt jósol és azt állítja, hogy azt a nép gyűlölni fogja.

Tóth Lajos ezenkívül a kápolnában tartott egy istentisztelet alkalmával, a községi rendőrök jelentése szerint, szentbeszéd keretében foglalkozott a gimnázium kérdésével, a községi képviselőtestület határozata ellen izgatott, a községi adó nagy megszorodását helyezte kilátásba és a községben körüljárva, aláírásokat gyűjtött a képviselőtestület határozata ellen.

Dunaföldvár képviselőtestülete ma foglalkozott ezzel az ügygel.

Niefergail Nándor előadó, főjegyző

éles szavakkal kikelt Tóth káplán eljárása ellen, mely alkalmas a példás felekezeti béke megbontására; indítványozza, hogy a képviselőtestület fejezze ki megbotráncozását Tóth Lajos káplán eljárása felett és kérelemmel forduljon a pécsi püspökhöz, hogy a közbéke érdekében a káplánt helyezze el és végül, hogy tegyen a káplán ellen bűnügyi följelentést.

Bíró Inre prépostplébános felszólalásában nem helyesli ugyan a káplán eljárást, de azt mentegetni igyekszik és indítványozza, hogy a képviselőtestület térjen napirendre az ügy fölött, azonban a bűnügyi résznek birói ultra való tereleése ellen nincs kifogása.

Niefergáll Nándor főjegyző replikája után a képviselőtestület egyhangulag a főjegyző indítványát fogadta el.

Debrecen közgyűlése.

A tisztviselők fizetésrendezése.

Tegnap délután tartotta meg Debrecen város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést. A napirenden két fontos ügy szerepelt tulajdonképen. Az egyetem céljaira való újabb telek kijelölése és a szervezési szabályrendelet módosítása, valamint a fizetésrendezés kérdésének eldöntése.

Az egyetem ügyében egyhangu határozattal mondta ki a közgyűlés, hogy hajlandó a kultuszminiszter legújabb leiratában jelzett kívánásokat teljesíteni. A nagy horderejű kérdést a közgyűlés mindentagja kellőképen tudja mérlegelni és így történt, hogy a lelkesedés az egyetemért az egyhangu határozatot szülte.

A fizetésrendezés kérdésében a közgyűlés elfogadta az előterjesztett javaslatokat s igyekezett a tisztviselői karnak minden téren megnyilatkozó érdekeit és kívánalmait kielégíteni. — A közgyűlésről részletes tudósításunk a következő:

Három órakor nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést Domahidy Elemér főispán.

Az első tárgy az Andaházy-féle alapítvány helyei közül a soproni főreáliskolában megüresedett alapítványi hely betöltése volt. A közgyűlés egyhangulag Szathmáry Kálmánt, Szathmáry Mihály adóikvető fiát ajánlotta az alapítványi helyre.

Ezután K. Tóth Mihály kulturtanácsnok referálta a debreczeni egyetem ügyét. Ismertette a kultuszminiszter leiratát, amelyet néhány nap előtt egész terjedelmében leközlöttünk. Mint tudvalevő, a miniszter az egyetem céljaira a nagyerdő azon részét, melyet a május 14-én tartott helyszíni szemlén a bizottság alkalmasnak talált, 80 katasztrális hold terület átengedését kérte, továbbá csatornázásról, vízvezetékéről, villamos világításról, vasutról stb. gondoskodni tartozik. A törvényhatóság egyhangu lelkesedéssel hozzájárult mindahhoz, amit a kultuszminiszter kívánt.

Ezután névszerinti szavazások következtek volna különféle telek megvételére. Minthogy azonban a közgyűlésen a törvényhatóság tagjai kellő számmal nem jelentek meg, a névszerinti szavazások megejtését a legközelebbi közgyűlésig halasztották.

Elhatározta a közgyűlés, hogy Bihari István Rakovszky-utcai házát 9 ezer koronáért meg-
Öveszi.

Leidl Emil és neje a városnak eladták a multkor Deák Ferenc-utcai házukat, azonban a közgyűlés erre vonatkozó határozati jóváhagyást nem nyert. Most kérvényt adott be Leidl, hogy tekintettel az áremelkedésre, a város a vételért több ezer koronával emelje fel. A város tanácsa azt javasolta a közgyűlésnek, hogy miután itt befejezett ügyről van szó, Leidl szolításék fel a szerződés aláírására. A mennyiben nem tenné meg, hatalmazza meg a közgyűlés a tanácsot, hogy a pert Leidl ellen megindithassa.

Jánosi Zoltán helyesli a tanács javaslatát, de pótolni kéri azzal, hogy a tanács írjon fel a belügyminiszterhez, hogy a város telekvételeit sürgősen hagyja jóvá a jövőben, akkor ilyesmi nem fog előfordulni.

Révi Nándor ajánlja, hogy a városnak jó volna kiegyezni Leiddel.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el Jánosi Zoltán pótlásával.

Következett ezután a rendkívüli közgyűlés legfontosabb tárgya, a szervezési szabályrendelet módosítása és a tisztviselők fizetésének megállapítása.

Vargha Elemér dr felolvosta a miniszter leiratát, melyben a szervezési szabályrendeletnek egyes szakaszai ellen kifogásokat emel. A különben nem igen lényeges módosításokat a tanács a miniszter kívánása szerint eszközölte, s ezt tudomásul vette a közgyűlés.

Majd rátértek a fizetési táblázatok megállapítására. A tervezet megfelel a miniszter intencióinak, amennyiben a korábbi javaslat átdolgoztatott a vármegyei tisztviselők fizetési beosztásához.

Osztályon kívül van a polgármester.

A VII. osztályba soroztatott a főjegyző, — ugyszint a polgármester-helyettes, főmérnök, — árvaszéki elnök, tanácsnokok, főszámvevő, — továbbá felvette ezen osztályba a közgyűlés a tiszti főügyészt is. Ezen osztályban a fizetés 4800, 5400, 6000 korona, lakbér 1280 kor., városi pótlék 1200 korona.

A VIII. fizetési osztályba tartozik az árvaszéki elnök, I. o. rendőrkapitány, I. aljegyző, — építészmérnök, főszámvevő helyettes, házipénztáros, mérnök. A közgyűlés beosztotta ezen osztályba az alügyészt és vízműfelügyelőt. A javadalmazás 3600, 4000, 4400 korona, lakbér 1040 korona és 1000 korona városi pótlék.

A IX. fizetési osztályba tartoznak: a főlevéltáros, adófőtiszt, számvevő, II. o. rendőrkapitány, adópénztáros, gyámpénztáros, muzeumőr, házipénztári ellenőr, vágóhídi igazgató, — kerületi orvosok, adópénztári ellenőr, gyámpénztári ellenőr.

Megjegyezzük, hogy a kerületi orvosok beosztását a IX. fizetési osztályból a VIII.-ba többben javasolták, azonban a közgyűlés megmaradt a tanács által tett előterjesztés mellett.

Ezen osztályban a fizetés 2600, 2900, és 3200 korona, a lakpénz 800 korona, városi pótlék 800 korona.

A X. fizetési osztályba tartoznak a III. aljegyző, rendőrfogalmazók, számvevőségi tisztek, levéltárnok, közgyám, állatorvos, rendőrfelügyelő, tanácsi iktató és kiadó. Továbbá a rendőrségi iktató, kiadó, mátai biztos, birtoknyilvántartó, illetéknnyilvántartó, mérnöki rajzoló, irodatiszt. Az adópénztári tisztek és az I. oszt. kórházi biztos, akiket a közgyűlés sorozott ide, a szintén a IX. fizetési osztályba tartoznak. A fizetés 2000, 2200, 2400 korona, 720 korona lakpénzzel, 600 korona városi pótlékkal.

A IX. osztályba tartoznak segédvárosgazda, leltárbiztos, árvaszéki kiadó, iktató, kézbesítő vezető, végrehajtó, utmester, irnokok stb. — A fizetés 1400, 1600, 1800 korona, akbér 640

korona, városi pótlék 400 korona. A közigazgatási gyakornokok javadalmazása 2100 koronában állapított meg.

A város erdészeti és gazdasági személyzete külön táblázat szerint osztott be. A VIII. fiz. osztályba van az erdőmester, a IX.-ben az erdész és városgazda, a X.-ben a főkertész, vámfelügyelő, XI.-ben kertész, vágóhídi gépész, színházi festő, gépész, erdészjelölt.

A rendőrlégénység fizetése négy osztályba soroztatott. Az I. osztályba a járulék 1500, — 1600, 1700 korona. 320 korona lakbérrel.

II. oszt. 1200, 1300, 1400 korona fizetés, 260 kor. lakbérrel.

III. oszt. 950, 1000, 1100, korona fizetés, 200 kor. lakpénz.

IV. oszt. 800, 850, 900 korona fizetés, 200 kor. lakpénz. Minden osztálynál ruházat természetben. A próbarendőr 60 korona kezdőfizetést huz.

A közgyűlés a rendőrlégénységnél a várakozási időt 5 évről 4 évre szállította le.

A szolgazemélyzet a természetbeni ruházaton kívül két osztályba sorozott fizetést huz. És pedig az első osztályban 1200, 1300, 1400 kor. fizetés. A második osztálynál 750 800, 850 és 900 korona fizetés és 200 korona lakbér.

Mikor a közgyűlés ezeket a fizetéseket elfogadta, Márk Endre udvari tanácsos indítványt tett, hogy a közgyűlés mondja ki, hogy a régi és új fizetés között mutatkozó különbözetet ez év július 1-étől folyósítsa a tisztviselőknél.

Kovács József polgármester és Roncsik Lajos főszámvevő szerint erre fedezet nincs. A közgyűlés erre úgy határozott, hogy a folyó évben kiutalt államsegélyből, mlhelyt az megérkezik, folnósítani fogja a közgyűlés a mutatózó összegeket.

Révi Nándor a díjnokok helyzetén kívánt javítani. Indítványát a közgyűlés elvetette.

A tárgysorozat utolsó pontja Botos András volt rendőr kérelme volt, hogy felfüggesztésének tartamára megállapított fizetését a város emelje fel. A közgyűlés teljesítette a kérelmet.

Ezzel a közgyűlés véget ért. A jegyzőkönyv hitelesítésére Domahidy Elemér főispán hétfő délután 4 óráját tűzte ki.

UJDONSÁGOK.

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

— **Megkeresés Debreczenhez.** Bicsodrog vármegye a fegyvergyakorlatra behívott póttartalékosok és családjaik segélyezése tárgyában feliratot intéz a képviselőházhoz országgyűléshez, melyben az foglaltatik, hogy az országgyűlés a hadmentességi adók hovatordítását olyképen módosítsa, hogy abból a fegyvergyakorlatra behívott póttartalékosok, illetve családjaik segélyeztessenek.

— **A katonai tulkövetelések ellen.** Versec város megkeresést intézett Debreczen szab. kir. városához a katonai tulkövetelések tárgyában a képviselőházhoz fölterjesztendő memorandum pártolása iránt. Versec város kéri a tanácsot, hogy a katonai tulkövetelések ellen emelje fel tiltakozó szavát, mert az ország költségvetése már így is szerfölött meg van terhelve a hadvezetőség mértéktelen tulkövetelése miatt.

— **Vasárnapi istentiszteletok.** Junius hó 11 én prédikálni fognak a következő ref. lelkész urak: a Nagytemplomban prédikál Nt. Szele György lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Nt. Jánosi Zoltán lelkész, 11 órakor tiszt. G. Szabó Gábor lelkész, a Kosuth-utcai templomban Nt. Könyves Tóth Kálmán lelkész, az Ispotályi-templomban Bodnár László hittanhallgató, a Csapókerti imaházban Nt. Kovács János vallásokt. lelkész, a Homokkerti imaházban Nt. Uray Sándor lelkész.

— **Nincs orvos.** A derecskei járáshoz tartozó hajdubagosi körorvosi állás most már évek óta üresedésben van. Ő izben hirdetett pályázatot a derecskei főszolgabíróság az állásra, de egyszer sem akadt megfelelő jelentkező. Most azután, hogy az inséges állapoton valahogy segítve legyen, a derecskei főszolgabíró elhatározta, hogy ideiglenesen szigorló orvossal tölti be a körorvos állását.

— **A házadó kivétele.** Az 1911-ik évi házadó kivételei listájának elkészülvén, az 1883. évi XLIV. t.-c. 16. § a értelmében f. évi június hó 10-ik napjától június hó 17-ik napjáig a városi adóhivatalban, városház félemelet, 8 napi közszemlére lesznek kitéve. Miről a t. adófizető közönség oly felhívással értesítették, hogy ezen listákat említett helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekinthet meg és ha a kivétel ellen alapos kifogásuk volna, felszólalásukat a városi adóügyi osztálynál 15 nap alatt annyival inkább adják be, mivel az e tárgyban később beérkező panaszok figyelembe vételénél nem fognak. Debrecen, 1911 évi június hó 9. A városi adóügyi osztály.

— **Az elmebajvivők.** A Székelyhidi Hirlap írja a következő mulatságos kis szerkesztői üzenetet: „Szarkaláb. Székelyhid.” Szinte haragszunk már a m. kir. posta lelküismeretességéért, oly kérielhetetlen pontossággal kézbesíti az ön kéziratait. Verseinek olvasása közben egy új elemre bukkantunk, a neve gyötr-elem. Verseit különben kiadtuk orvosszakértőnknek, hogy állapítsa meg az elmebaj fokát és minőségét.” Eddig van és most már még csak egyre vagyunk kíváncsiak. Hogy miféle szerkesztőség az, ahol állandóan alkalmazott elme- és ideg orvos ügyel föl a közegészségügyi és hirlapiródmalmi állapotokra . . . ?

— **Nyilvános köszönet.** Debrecen sz. kir. város nőiparostanonciskolájában kiváló nőiparostanulók vizsgái megjutalmazására Weisz Margit nőiszabó mester 10 koronát volt szíves adományozni, mely összeget midőn a jutalmazandó tanulók nevében ezuttal is hála-lásan megköszönve nyugtáztok Csutka István nőiparostanonciskolai igazgató.

— **Koleragyanu Aradmegyében.** Nagy riadalmat okozott Soborsin aradmegyei községben egy koleragyanus leány halála. Vandrak Percidanak hívták a leányt, aki szülei e hét elején Troján községből kocsin indult el a zámi vásárra. A leány utközben rosszul lett és ezért szülei bevitték Soborsinba és megmutatták az orvosnak. Erős hányási roham és láz veit erőt a leányon, úgy, hogy Murádi Árpád, soborsini orvos koleragyanusnak találta a beteget. Elhívatta hozzá a radnai járásorvost, aki azonnal intézkedett, hogy egy leányt és szüleit, mint a kocsit és a lovakat azonnal különítsék el. A leány rövid kínlódás után meghalt. A járásorvos a halott bérlészeit felküldte Budapestre Felletár Emil országos fővegyésznek bakteriológiai vizsgálat végett és egyben elrendelte a vizsgálatot arra nézve, hogy a leány kikkel érintkezett az utóbbi napokban. Szüleit öt napi vesztégzár alá helyezték.

— A ref. tanítók majálisa ma este lesz a „Dobos”-ban.

— **Műhelynek vagy raktárnak kiadó Darabos-utca 7. szám alatt udvarra nyíló szép világos nagy szoba.**

Nyomdába tanulónak felvétetik egy fiu. Darabos-utca 7. sz.

Esküvő a halálos ágyon

Akkora szobában, amelynek ajtófélfáján egy középtermetű ember beleüti a fejét, halálos betegen fekszik K. Gy. aradi gazdálkodó.

Ötven év körül járó őszes férfi s a homályos szobában egy szikár, szelid képű asszony ápolgatja, felesége a halálos beteg embernek, de csak úgy a természet rendelése s nem a törvények írott formája szerint.

K. Gy. már-már érzi a végét, azért magához hívatta az anyakönyvvezetőt, a papot, hogy esküt tegyen, hogy esküvőt tartson ott a halálos ágyon s hogy aztán az esküvői szertartás után következzen a gyászszertartás: felvegye a halotti szentséget.

Ma délelőtt járt fenn K. Gy. egyik hozzátartozója az aradi anyakönyvi hivatalban és sürgősen hívta el Szondy Béla anyakönyvvezetőt a haldokló ágyához. Szondy egy szolgálival meg is jelent a szomorú Illés-utcai házban s a mikor a nagy beteg meglátta, mintha újból erőhöz kapott volna, felvidult az arca s Szondy felé fordult.

— Sürgősen hívtam anyakönyvvezető urat, mert sürgős a do'gom és kevés időm van még az életben — mondotta.

— Mi a kívánsága? kérdé Szondy Béla.

— Két esküt akarok tenni. Ezzel az asszonnyal, akit itt mellettem lát s aki gondosan ápol s akit feleségemnek tekintek, törvényesen is házasságra akarok lépni. De mert egy feleségem volt, akitől elváltam, előzőleg esküt akarok tenni arra, hogy a válás törvényes volt.

Közben megérkezett egy minorita lelkész is s a szobának kísérteties csendjében ott feküdt, fehér párnákon, a halál sötét árnyával az arcán a nagybeteg mellette az asszony, az ágyon pedig az anyakönyvvezető és a pap.

Az asszony sötét ruhában, könyek a szemében és megkezdődött a szomorú ceremónia. A beteg, reszkető embert felültették az ágyban, látszott rajta, hogy erőt igyekszik venni magában. Feltette a két ujját s az anyakönyvvezető után elmondta az esküt. Azután pihent egy-két percig és látszott rajta, hogy siet, tul akar lenni mindenén.

— Adjanak össze kérem . . . — rebege alig hallható hangon.

Siri csendben feltette az anyakönyvvezető a szokásos kérdést a beteg emberhez és a csendben sirdogáló asszonyhoz.

— Házasságra akarnak lépni?

— Igen, hallatszott gyöngén, erőtlennül a férfi és az asszony ajkáról, aztán a szívükre tették kezüket s úgy mondták csöndesen az anyakönyvvezető után:

— En esküszöm és fogadom, hogy öt nőül veszem . . .

A konyhából egy-két szomszédnak és a cselédeánynak elfolytott sirása hallatszott. Igazán megindító, szomorú látvány volt. Az anyakönyvvezető, a pap is elérzékenykedett, akik aligha funkcionáltak még ilyen szomorú esküvőn, ahol a halál árnya volt a tanu.

Ami ezután jött, az még szomorubb, még érzékenyebb volt. A fiatal, néhány perces férj felvette a halotti szentséget, a fiatal asszony pedig özvegyé lett.

Rablóhistoria.

Mese az éjszakai rablókról.

Ma éjjel a fővárosi rendőrségi központi ügyelet tisztviselőinek és detektívjeinek nagy munkát adott Nagyjaczi Jáczi Jenő fa- és szénkereskedő, akinek a Batthyány-tér 48. szám alatt van az üzlete és aki azzal a mesevel állított be a főkapitányságra, hogy öt kirabolták, börtarcáját 4200 korona pénzzel ellopták.

Elmondta, hogy miután előzőleg több vendéglőben járt, betért éjjel után Parakvics Mórné Országház-utca 18. szám alatti vendéglőjébe, ahol három-négy egyén mulatott, ezek előbb mentek el, mint ő, a Bécsi kapunál megtámadták, egyik fejbevágta, a többiek lefogták és elrabolták pénztárcáját, amelyben négy darab 1000 koronás és két darab 100 koronás volt, aztán elfutottak.

A tisztviselő azonnal megállapította, hogy a rablók nem vették el Jáczi Jenő szabadon lógó aranyláncát és óráját, sem erszényét 60 korona papir és aprópénzzel. Miután ezt jegyzőkönyvbe vette a tisztviselő, Jáczi megtagadta a jegyzőkönyv aláírását.

A Jáczival kiküldött detektívek megállapították, hogy a szénkereskedő ruhája egészen tiszta, ami lehetetlen, ha a földre teperték, hogy Parakvicsné vendéglőjét az ott cirkáló rendőrök előtt zárták be és a vendéglőből Jáczival egyidőben Jzmán János határrendőrségi detektív, Gibrán András és Szűcs László budai polgárok távoztak, mindegyik más irányban és hogy amikor Jáczi a vendéglőbe jött, már csak ezek ültek ottan.

A rendőrség ezek után azt hiszi, hogy Jáczi koholta a rablást. Jáczi amikor látta, hogy a vizsgálat ellene fordul, visszavonta panaszát és minden további felvilágosítást megtagadott.

Kifutó fiu felvétetik fizetéssel lapunk szerkesztőségében

TÁVIRATOK.

A Yoshiwarát felépítik.

London, június 9. Tokióból érkezett távirat szerint a japán lapok körkérdest intéztek a közönséghez, hogy kívánja-e az elhamvadt Yoshiwara felépítését. Óriási tömegű válasz érkezett be és legnagyobb részben olyan, mely a Yoshiwara felépítését kívánja. Különösen a japán asszonyok szavaztak így azzal az indokolással, hogy leányaik tisztességét csak úgy tudják biztosítani, ha ezt a városrészt újból felépítik. Valószínű, hogy a főváros teljesíteni fogja a közönség kívánságát és hamarabb ismét feltámad a páratlan Yoshiwara.

Tengerhajósok sztrájkja.

Antwerpen, június 9. A belga tengerhajósok szindikátusának titkára egy gyűlésen közölte, hogy az antwerpeni polgármester magára vállalta a békeközvetítést a tengerhajósok és a hajótulajdonosok között. Valószínű azonban, hogy a hajótulajdonosok tekintettel a nemzetközi hajótulajdonos-szövetség irányában fennálló kötelezettségeikre, a közvetítést nem fogják elfogadni. Ha a közvetítést visszautasították, ez esetben a belga és hollandi kikötőkben a jövő héten egyidejűleg törne ki a sztrájk. A sztrájk el van határozva Nagybritanniában is, de csak a konázási ünnepek után fog kitörni.

Gyermektragédia.

Köln, június 9. Vickradben, ebben a kis Rajnamenti helységben történt ma, hogy egy udvarház előtt a homokban játszadozott két kis fiú, az egyik hat, a másik hét éves. Sántát ástak, várat építettek s közben összevesztek. A nagyobbik erre berohant a házba, kihozta atyjának forgóasztolyát és ledölte játszótársát. A kis fiú holtan terült el a homokbuckán.

Gyermekrontó képviselőjelölt.

Prága, június 9. Egy idevaló újság közli, hogy Brosch József páter, volt képviselő és mostani keresztényszocialista képviselőjelölt ellen az ügyészségen feltelentést tettek gyermekrontás és egyéb erkölcstelen tettei miatt.

Nagy hőség.

London, június 9. Tűrhetetlen a forróság. Tegnap este az utcán ketten haltak meg nap-szúrás következtében.

Szerencsétlenség egy építkezésnél.

Budapest, június 9. A Dohány-utcában a Miksa-utca tőszomszédságában hatalmas bérpalotát építenek. Ennek harmadik emeletéről déli háromnegyed egy órakor egy hatalmas lécz lezuhant s két arra menőt súlyosan megsebesített. A mentők kivonultak.

A szegedi mandátum.

Szeged, június 9. A szegedi mandátum ügyében még mindig nincs tisztázva a jelölés kérdése. Bárány Gerliczy Ferenc, akit a szegedi munkapárt egy része jelölt, fentartja a jelöltséget és vasárnap programbeszédet mond. A

szegedi munkapárt nagyobb része dr. Rósa Izsót akarja jelölni, de még most sem sikerült rábírní őt a jelöltség elfogadására.

Ma délután lesz Szegeden a végrehajtó-bizottság ülése, este pedig a munkapárt százask bizottsága tart ülést és ezen fognak véglegesen megállapodni a jelöltség kérdésében.

Komoly jelölt még mindig dr. Pálffy József is hatvanhetes programmal. A munkapárt központja hivatalos jelöltet nem állít és respektálja a szegedi munkapárt jelölését.

A választás szerdán lesz.

Győztes törökök.

Konstantinápoly, június 9. A mekkai emir jelentí, hogy Elkens mellett hét török zászlóalj legyőzte a lázadókat, akik száz halottat, köztük három sejkét hagytak a csatáért.

TÖRÉVNYKEZÉS.

§ **Megrágalmazta a csendőröket.** A debreceni kir. törvényszék tegnap tartott főtárgyalás folyamán két havi fogházra ítélte Gábor Sándor hadházi lakost hadsereg ellótti rágalmaszás vétsége miatt. Nevezett ugyanis azzal vádolta a nála, egy orrvadászat miatti feljelentés következtében, házkutatást tartó csendőröket, hogy házkutatás alkalmával ágya alól ellopták 15 koronát tartalmazó pénztárcáját. Majd pedig, midőn a csendőrök tiltakoztak a vád ellen, szóbeli feljelentést tett ellenük a kerületi csendőrparancsokságnál. Az eljárás megindult, de vádlott a tárgyalás folyamán semmiképp sem tudta vádját igazolni. Az ítélet ellen úgy a vádlottak, mint a kir. ügyész felebbezéssel él.

§ **Rágalmazó borkereskedő.** Váradi János pécsi borkereskedőt rágalmaszás miatt 200 korona fő és 60 korona mellékpénzbüntetésre ítélte a kir. törvényszék. Váradi ugyanis azzal rágalmaszta meg a nyiregyházi állomásfőnököt, hogy az azért nem küldött az ő szállítmánya számára Nagyállóra elég kocsit, mert pénzt nem adott. A tárgyaláson azzal védekezett, hogy ő egy barátjától azt kallotta, hogy az ilyen ügyek csak abban az esetben bonyolódnak le fennakadás nélkül, ha előbb az állomás főnököt lekenyerezik. A kir. ügyész, valamint a vádlott felebbezéssel él az ítélet ellen.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatőzsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 9.

Az árak 50 kilogrammonként
 buza máj. ————
 buza okt. 11:41—11:52.
 rozs okt. 9:26—09:24.
 zab május. ————
 zab okt. 8:30—8:27.
 Tengeri juli. 1911. 6:93—6:88.
 Tengeri aug. 1911. 6:92—6:98.

Ertéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 643.—
 Magyar hitelrészvény 823:25.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

Ezen bizodalmas félbeszakadás után az érdekes jegyző újra fölvevé az előadás fonalát, elbeszélvén, mikép Zsuzsi asszony, kit más néven Mokánynénak is neveznek, őt magát is megugrasztotta a szobából, amiért is ez asszonyt különös figyelmébe batorkodik a legalázatosabban ajánlani mind a tekintetes törvényszéknek, mind pedig Mihály hajdunak ott az ajtó mellett.

Bevégezvén jelentését, egy ideig csend állt be a szobában.

Az érdekes jegyző verejtékes arcát nagy meglepedettséggel az urak felé fordította.

Tekintetes Sebestyén uram pedig egy kis deák constructiot készült épen mondani, melyet az alatt, hogy a jegyző beszédét tartotta, nagy ügyyel-bajjal fejében összerakogatott, midőn az ajtó megnyílt és egy csapat gazda-ember belépett.

Ez új fordulatnak mindenekelőtt azon üdvös eredménye volt, hogy a füst uat talált, ugyanazon ajtón kimenni, amelyen az emberek bejöttek és így a szobába tisztábban lehetett a jelenlevőknek egymást megkülönböztetni.

Mintegy huszan lehetnek, kik bejöttek; a helység elsőrendő gazdáit, az ősz Galambossal élőkön.

— Mi az? Hogy mertek kendtek ide betolakodni? — kiáltá a szolgabíró, dohányzacskójának sallangjaival hatalmasan az asztalra csapván.

A gazdák arra nem feleltek semmit, hanem csendesesen előre léptek a szoba közepéig; ott félkörbe álltak az ősz Galambos körül, aki közből maradt.

— Ki hittá ide kendteket? — kérd újra a szolgabíró, növekedő indulatossággal, a gazdák nyugodt határozottsága miatt.

— Alássan megkövetjük a tekintetes szolgabíró urat, de mi csak a magunk jószántából járunk a tekintetes törvényszék elébe, kihallgatás végett — kérd erre az ősz Galambos nyugodt méltósággal.

— Tán a fenforgó crimínális tárgyban kívánnak vallomást tenni? — kérdé a szolgabíró.

— Igenis, tekintetes szolgabíró uram: arról akarnánk szólni! — hagyta helybe az öreg.

— Hát mit láttak kendtek a dologról? Tán tudják, mikor sikkasztotta el Pozsár az árvák pénzét? — kérdé a szolgabíró, visszahelyezkedve székére azon hiszemben, hogy ez emberek némi új adatokat szolgáltatnak az ügy felderítésére.

— Nem tudjuk biz' azt uram és azt hisszük, hogy arról senkinek sincsen tudomása, hanem csak azért jöttünk ide, hogy a tekintetes ur ezt az egész dolgot mi reánk méltóztatnék bizni, hogy mi azt magunk közt igazítsuk el.

Folytatjuk.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kenes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitünő eredménnyel használatnak főleg csuzosbántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés, intányos árak. — Gyógy- és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az Igazgatóság.

Legpon-
tosabb**Órák**

legolcsóbban

GASPARIK ÁDÁM

órák és ékszerésznél

Hunyadi-utca 12. szám és fióküzlet
Szent-Anna-utca 2.

7280/1911.

Hirdetmény.

A városi Árvaszék által elkészített 1910. évi gyámpénztári mérleg Roncsik Lajos főszámvevő hivatalos helyiségében (Városház I. emelet 9. sz.) 15 napi közszemlére kitétvén, annak megtekintésére a közönséget felhívja.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1911. évi június hó 6-án tartott üléséből.

Városi Tanács.**SZENT LÁSZLÓ [Püspök] HÉVVIZ-
GYÓGYFÜRDŐ**Nagyvárad mellett, Kernáts János fürdőbérli
kezelese alatt.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fele, kocsin háromnegyed óral távolságban. Május—augusztus hónapokban naponta 12, vasárnap és ünnepnapokon 16 vonat közlekedik Nagyváraddal. — A vasuti állomás a fürdőtelepen van.

Az európai hírű 410 C. meleg **természetes hévviz** javulva van: **az ízületek és izmok csúszos bántalmainál**, idült és különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és különösen savas ízületi loboknál és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiásnál); különböző bőrbajoknál, végre női bajoknál; **belsőleg**: heveny és idült gyomor- és májbajoknál, májbajoknál és vesekövek eseteiben. Állandó fürdőorvos — **Dr. Nagy Imre.**

A különböző igények szerint berendezett nagyszámú szobák napi ára 1 kor. 20 fill. és 6 kor. között váltakozik. Gyógyterem (Kursalon) hírlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, cukrászda, sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis.

Öt tükörfürdő és tizenhárom kádfürdő kivül márfürdők is vannak rendszeresítve. Ujjonnan épült uszoda uszástanítással és homokkurával. Fürdők 40 fillertől 1 kor. 20 fillérig. Elsőrendű, kitűnő zenekar. — Telefon-összeköttetés Nagyváraddal. — Villanyvilágítás. A legszebb kiránduló és szórakozási hely. Konyha és vendéglő a bérli saját vezetése mellett. Prospektust kívánatra küld a fürdőkezelőség.

1074.

1910. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 961/2. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Debreczen sz. kir. város világitási vállalata részére 188 korona tőke, ennek 1910. év január hó 4. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 72 kor. 84 fillér perkölttség erejéig 1910. évi május hó 6-án bíróilag felülfoglalt és 664 koronára becsült házbitorokból álló ingóságok **1911. évi június hó 16-án délután 3 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán Csapó-utcán 10. számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1911. évi május hó 26.

Török Péter,
bírói kiküldött.**Szent Radegund Grác mellett****Gyógyhely és vizgyógyintézet.**

Pompás fekvés, 750—1500 méternyire a tenger fölött. Pazar fenyves erdők, számtalan sétahelyek, nagyszerű forrásvíz, enyhe klíma pormentes levegő. Pavilon rendszer. Tudományos vizgyógy, masszázs villamos terápia, szénsavas fürdők, diétikus gyógmódok és berendezett nyári lakások. Mérsékelt árak. A fürdő es ivóvíz erősen rádium tartalmu. Prospektus ingyen.

Dr. Ruprich, az intézet vezetője.**Világhírű****SULEIMAN****Gummisarok**

a koronajegygyel.

Főraktár Ausztria-Magyarország részére:
Hermann Hirsch-cég Wien VII/3.

Minden a szakmába vágó jobb kereskedésekben kapható.

Balatonfüred,**gyógy- és tengeri-fürdő Zala megyében. Posta, távirtda, telefon helyben.**
Fürdőidény május 28-tól szeptember hó végéig.

Javallatok: Szívbetegségek, érlemeszesedés, vérszegénység, görvélykór, csusz, köszvény, a légzőszervek hurutos bántalmái, gyomor- és bélhurut, idült obstipáció- máj- és lepbántalmak, női bajok és idegbántalmak.

Gyógyeszközök: Természetes, szénsavas fürdők Sós-, fenyő-, tó-, nap- és légfürdők. Ivókúra, savó- és szőlőgyógymód. Gyógytorna és orvosi masszázs. Szóra kozásról gondoskodva van. Gyógyterem, olvasóterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok lombos park, fenyvesliget, terzene, naponkint színelőadások, hetenkint táncmulatság, sétacsarnok, kirándulások, lawn-tennis. **VASUTI ÁLLOMÁSOK:** A BALLATONMELLÉKI VASUTON: BALATONFÜRED, a DÉLI VASUTON: SIÓFOK, hajón BALATONFÜREDRE, Vasuti szezonjegyek 33 és fél százalék kedvezménnyel menetérti jegyek. **LAKÁSMEGRENDELÉSEK** előleg beküldése mellett Lingl Valerián fürdőigazgatóhoz intézendők.

A balatonfüredi dus lithiumos ásványvíz

mely mint étrendi víz igen kedvelt, szétküldése a fürdőigazgatóság által történik.

Prospektust kívánatra ingyen küld

A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.**FÉLIX-gyógyfürdő**

Téli és nyári gyógyhely.

Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb kénes hévviz-forrása, víz hőfoka 49. C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultán és javultán a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap mód és szénsavas fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó, zongora- és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennispálya, gondozott sétautak. 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta.

Posta, távirtda, interurban telefon.

Prospektust küld az Igazgatóság.

Curtaxe és zenedij nincs.
Egész éven át nyitva.

Apró hirdetések.

Apródy József óras üzlete **e hó 15-én megnyílik.**
Piac-utca 12. sz. a. Stenczinger-ház.

Butorokat, konyhaberendezéseket raktáron tart
Bálint József asztalos (Csapó) Berek-utca 8.

A hajregénátor az őszülő haj eredeti színét
visszaadja anélkül, hogy festene. Ára 1 kor.
50 fillér Kubek Sándor „Meváltó“ gyógy-
szertárában Debreczen, Tiszapalota.

28 krajczárért fejel férfi vagy női haris-
nyat BENYÁTS EMIL villanyerőre berende-
zett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota.

Épületi vályog jutányosan eladó Széchenyi-
kert 3. sz.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papíros
kilo és mázsánként olcsón beszerezhetik
Horovitz Zsigmond papírüzletében Piac-
utca 12.

Elegánsan butorozott különbejáratu utcai szoba
villanyvilágítással Darabos-utca 7. sz. alatt
kiadó.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok,
madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és
nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve
Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Házmesternek keresetlik gyermektelen házaspár
fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyu üveg-
ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jokarban levő gyermekkocsi megvételre ke-
restetik.

Szép akar lenni ?

SZEPLŐS, RÁNCZOS ARCZOT HÓFE-
HÉRRÉ és ÜDÉVÉ VARÁZSOL a höl-
gyeknek ma már kedvencz szépség ápoló
szere a

„Márta Crém“

Rövid használat után meglepő eredmény
mutatkozik, SZEPLŐT, PATTANÁST és
bármily arcztisztatlanságot BIZTOSAN
ELTÜNTETT.

Teljes ártalmatlanságáért kezesség !

1. TEGELY MÁRTA CRÉM 1 KORONA
HOZZRVALÓ SZAPPAN 70 FILLÉR
MÁRTA POWDER fehér, crém és rózsá-
szin színben 120 korona.

Kapható

Wachsmann Jenő és Társa
egyedüli készítőknél drogeria Szabadka.

Budapesti főraktárak Török József Király-
utca 12 Török Sándor „Opera“ gyógy-
szertár Andrassy-ut

Hajhullás és korpa képződés ellen
nincs jobb az

Amerikai Hajpetrolnál Ára
1-50 tillér

KUBEK SÁNDOR

„Meváltó“ gyógyszer-tárában.

Debreczen, Tiszapalota

6785/1911.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a városi tulajdont
képező Weselényi-tér 10-ik sorszámú házban levő alább jelzett helyiségeknek
az 1911. évi augusztus hó 1-ső napjától kezdődőleg az 1914. év április hó
30-ig leendő bérbeadására a **f. évi június hó 20-ik napján délelőtt**
9 órakor a városháza nagytanácstermében nyilvános árverés fog tartatni.

A bérbeadó helyiségek a következők :

1. Két szoba, konyha, kamara és mellék helyiségekből álló utczi lakás ;
kikiáltási ár : 400 korona.

2. Két szoba, konyha, kamara és mellék helyiségekből álló utczi lakás ;
kikiáltási ár : 400 korona.

3. Az udvarban levő gyár és műhely helyiségek ; kikiáltási ár 1000 korona.
Az árverelő kötelesek az árverés napján a kikiáltási ár 10 százalékát
az árvereltető bizottságnál letenni.

Az árverési feltételek a számvevősnél (I. emelet 10. és 11.) a hivatalos
órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1911. évi június hó 6-án
tartott üléséből.

Városi Tanács.

Rövid az éjszaka

mulassunk hát

a Széchenyi kávéházban,

a vasuti állomással szemben,

mely teljesen ujonnan és kényelmesen

rendeztetett be.

Bártfa-Fürdő.

(Sáros-megye)

Posta-, távirda-, távbeszélő és vasuti állomás.

Fürdőidény: Májustól Szeptember közepéig.

A Kárpátok Beszkid nevű heglánczolatának déli lejtőjén 382. m. magasságban
gyönyörű 6000 hold szálás fenyves erdővel környeztetett hegyek által védett völgyben
fekszik. Bártfa-fürdő, mint kimagasló kárpáti **klmatikus gyógyhely** is szerepel. Rend-
kívül jó gyógyeredményt mutat fel Bártfa-fürdő **női bajnál, sápkór, vérhiány** minden
alakjainál, **gégelégcső, tüdő, gyomor, bél idült hurutjainál, oly idegbajoknál és gyenge-
ségeknel,** melyek vérhiányon vagy kimerülésen alapulnak ; görvély- és angolkórna ;
tüdőbetegeknek kitűnő szolgálatot tesz Bártfafürdő balzsamos éghajla, végül utókura
gyanánt karlsbadi, marie badi, halli, lipiki fürdők használata után.

A részvénytársaság szállodaiban és magánvillákban **1540** kényelemmel berendezett
szoba áll rendelkezésre. Szobaárak naponként **2-8** koronáig ; hetenként **20-50**
koronáig. Nagyobb lakások egész évadra **200-600** koronáig bérelhetők.

A lakások részben konyhával is el vannak látva. **Piacz naponként helyben.** A fürdőben
van több vendéglő, cukrászda.

Lakás az évad elején június 20-ig és végén, augusztus 20-tól kezdve a részvénytár-
saság szállodaiban és pedig : „Deák-szálló“-ban és az „Erzsébet-szálló“-ban 30 szá-
zalekkel olcsóbb. **Szénsavas telített szénsav-fürdők és vasláphozzátesés fürdők, ásvány-
vizkurák** kitűnően berendezett elsőrangú kéz vizgyógyintézet, savó- és kefircura. A
fürdőigazgatóság legujabban bevezette a **Penzi-rendszert,** amely szerint az elő- és
utóidényben egy személy teljes ellátása és lakása csak **8 koronába,** a fődényben
csak **12 koronába** kerül. A penzió-rendszerrel lehetővé van téve, hogy mindenki
rendkívül olcsón tölthessen néhány hetet hazánk egyik legkisebb fürdőjében, ahol
minden előnyt és kényelmet talál. A fürdőre vonatkozó mindennemű felvilágosítással
készséggel szolgál

A fürdő igazgatóság
Bártfa-fürdőn.